

Arviointimallin kehittämishankkeen työryhmä

kokous 18.2. klo 12.30 – 15.00, Pressi 2, Kulttuuritalo

Carina Jaatinen

Kalle Kallio

Eija Liukkonen

Mirva Mattila

Riitta Ojanperä

Juhani Ruohonen

Timo Simanainen

Ulla Teräs

Eeva Teräsvirta (pj)

Leena Tokila

Petri Uusikylä

Arviointitoiminnan tavoitteet:

- Vaikuttavuusnäkökulma on keskeinen. Tavoitteena, että arviointimalli auttaa museoita formuloimaan yhteiskunnallista vaikuttavuuttaan. Nykyisessä mallissa asiakkaat ja toimintaympäristö eivät saa riittävää painoarvoa.
- Tavoitteena on luoda malli, joka tukee museoita toiminnan kehittämisessä. Lähtökohtana ovat museoiden tarpeet mallille (museoiden tarpeiden taustalla yhteiskunnan tarpeet). Pidetään työn aikana kuitenkin mielessä mahdollisuus hyödyntää ulkoista arviointia museoiden rahoituksen pohjana (vrt. kannustavuusmittarit). Mallin kytkemiseen rahoitukseen tarvittaisiin kuitenkin opetus- ja kulttuuriministeriön aloite ja resursointi.
 - Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää keväällä museopoliittinen ohjelman laatimisen. Arviointimallin kehittämisen tulemia voidaan hyödyntää myös siihen liittyvissä keskusteluissa.
 - Hyvä tarkastella myös muissa maissa käytössä olevia ohjausmalleja ja sitä, miten rahoitus on kytketty toiminnan tuloksiin. Myös paine vaikuttavuuden vahvistamiseen tulee vahvemmin taustayhteisöistä (vrt. Tanska ja Britannia).
- Pohdittava miten saadaan museot aiempaa laajemmin käyttämään arviointimallia toimintansa kehittämisessä.
 - Riittääkö että malli toimii ”kehittäjä museoiden” työkaluna?
 - Jos arviointimallin käytöstä olisi esim. kannustavuusmittari tai kysymys Museotilastossa, se lisäisi painetta arvioinnin tekoon.

Itsearviointimallin sisältö ja rakenne:

- Itsearviointimalli museon oman toiminnan kehittämisen väline.
 - Halutaanko ydintoimintaa tarkastella jatkossakin toimintojen kautta vai koko toiminnan läpäisevien tavoitteiden kautta?
 - Mallin keventäminen (kriteerien karsiminen) saattaa vesittää mallin.
 - Mahdollista kehittää mallia modulaariseksi, jolloin museo voi tehdä arviointia paloittain ja valita haluamiaan kokonaisuuksia.

- Mahdollista sisällyttää arviointialueisiin sanallista kuvailua, johon kriteerien tärkeys- ja suoritustasoarvioita voi peilata.
- Halutaanko säilyttää yhteys Caf-malliin (Common assessment framework)?
- Museopoliittinen ohjelma ja itsearviointimallin sisältö
 - Halutaanko kytkeä malliin museopoliittisen ohjelman päämääriä, ottamalla malliin kriteereitä tai kohtia, joissa museo voi kertoa miten ohjelman päämääriä on edistetty?
- Mallin on oltava geneerinen, eikä kaikkea sen vuoksi voida sisällyttää siihen. Toisaalta on kuitenkin tärkeää että mallia rakennettaessa huomioidaan riittävästi museoiden erilaisuus. Tavoitteena ei voi olla pakottaa museoita olemaan samanlaisia vaan nimenomaan kannustaa museoita tekemään yksilöllisiä perusteltuja valintoja ja toimimaan laadukkaasti. Erilaisuuden huomioiminen on tärkeää.
- Museoiden itsearviointivastausten vertailtavuus
 - Halutaanko kehittää museoiden välistä vertailtavuutta ja yhteismitallisuutta itsearviointivastausten pohjalta?
 - Voidaanko itsearviointitulosten perusteella ylipäätään vetää alaa koskevia johtopäätöksiä?
 - Jos vertailutietoa halutaan käyttää ja julkaista, pitäisi saada lisää museoita tekemään arviointia.
- Nykyisellään itsearviointi ei parhaalla mahdollisella tavalla tue ulkoisen arvioinnin tekemistä. On ratkaistava kehitetäänkö itsearviointia paremmin tukemaan ulkoista arviointia vai kehitetäänkö sitä toimimaan omana kokonaisuutenaan. Tällöin ulkoinen arviointi perustuisi muihin lähteisiin.

Ulkoinen arviointi:

- Nykyisellään ulkoinen arviointi on vertaisarviointia.
- Jatkossa on hyvä pohtia mahdollisuutta laajentaa arviointiryhmää esim. asiakkailta ja omistajilta tai museoalan ulkopuolisilla arvioijilla, luoda eräänlainen hybridimalli.
 - Esimerkiksi Korkeakoulujen arviointineuvostossa käytetään ulkopuolisia arvioijia, jotka saavat palkkion arviointityöstä. Museovirastolla ei ole mahdollisuutta maksaa arvioijille palkkiota.
- Halutaanko kehittää ulkoista arviointia/vertaisarviointia enemmän vertaiskehittämisen suuntaan?
 - Tulee lähelle kehittävän työntutkimuksen teoriaa ja menetelmiä.

Mitä trendejä arviointikentällä yleisesti:

- Petri kertoi että arviointikentässä on tällä hetkellä kolme pääteemaa.
 - On haluttu irti positivistisesta mittausasetelmasta. Suuntana kehittämislähtöinen ajattelu, jossa arviointi on osa prosessia.
 - Tulohajauksessa pohditaan miten päästä eroon siiloista laajempiin kokonaisuuksiin (ilmiölähtöinen tarkastelu).
 - Näyttöön perustuva päätöksenteko (tutkimustieto keskiössä politiikkatoimien valmistelussa ja päätöksenteossa).